

Natur

på torsdag

Foto: John Linnell/NINA.

Foredragsserie på Mostun natursenter

VÅR 2024

Torsdag 11. januar kl. 19-20

Hvordan redde planeten, beholde jobben og ikke kjede seg i hjel?

v/ John Peter Hernes, politiker og fritenker

Torsdag 22. februar kl. 19-20.30

Trafikklysa blinkar raudt for villreinen

v/ Preben Falck, dagleg leiar i Turistforeininga

Alf Odden, verneområdeforvaltar

Lars Cristian Benninghoff Øystad, jeger og medlem i villreinlaget

Torsdag 21. mars kl. 19-20.30

Gleden i havet

v/ Elisabeth Tønnesen, fotograf og fridykker

og Ingjerd Harstad, aktivist og fridykker

Mandag 8. april kl. 19-20 (MERK DATO)

Fuglene som forandret verden

v/ Øyvind Gjerde, feltornitolog

NB: Årsmøte i NiR kl. 18.00

Torsdag 18. april kl. 19-20

Norske blomsterenger - hva og hvor?

v/ Ingvild Austad, professor emerita

Torsdag 25. april kl. 19-20.30

Helaften om vassdrag

innledninger ved Maya Runde Stølen, Eline Gourinel, Jarle Lunde

og Knut Ståle Eriksen

Gratis adgang

KAFÉ, UTSTILLING OG BUTIKK er åpen kl 18.30 – 20.30

Naturvernforbundet
i Rogaland

Programmet er støttet av annonsørene og Stavanger kommune, idrett og utemiljø.

Program

Torsdag 11. januar kl. 19-20

Hvordan redde planeten, beholde jobben og ikke kjede seg i hjel?

v/ John Peter Hernes, politiker og fritenker

Folk frykter at det grønne skifte kan bety dårligere råd og mer fattigslige liv. At «hestekuren» betyr tap av jobber og at vi ikke lenger kan gjøre mange av de kjekke tingene som løfter oss ut av hverdagen. Ingen sentrale, nasjonale politikere har evnet å gi oss noen sammenhengende svar. Det har fritenker, gründer og høyrepolitiker John Peter Hernes savnet. Siden ingen har laget denne fortellingen har han laget den selv.

Torsdag 11. januar kommer Hernes til Mostun for å dele og diskutere sin visjon for vår nære framtid. Forbered deg på å bli provosert og engasjert!

John Peter Hernes (foran t.h.) på plantedugnad i Vålanskogen.

Torsdag 22. februar kl. 19-20.30

Trafikklysa blinkar raudt for villreinen

v/ Preben Falck, dagleg leiar Turistforeininga

Alf Odden, verneområdeforvaltar

Lars C. Benninghoff Øystad, jeger og medlem i villreinlaget

Dei siste livskraftige bestandane av villrein lever i Noreg, men villreinen er pressa frå fleire kantar. I 2020 vedtok regjeringa ei kvalitetsnorm for villrein. Den skal seia noko om kor god tilstand villreinområda skal ha. Ei ekspertgruppe har no konkludert med at det lyser raudt for halvparten av dei 24 villreinområda i landet. Blant områda med dårleg tilstand er Setesdal og Ryfylke villreinområde.

Så kva kan me gjera for å verna den raudlista villreinen? Miljødirektoratet har presentert ei omfattande tiltaksliste som skal ut på høyring i løpet av året. Me tek debatten og har invitert dei mest involverte partane.

Villrein ved anleggsvegen nordover langs Blåsjø frå Oddatjernndammen til Skreivasskleivane. I tiltaksplanen er Blåsjøvegen foreslått stengd ved Øvre Moen fram til 19. august.

Foto: Jarle Lunde/Suldalfoto.no

Torsdag 21. mars kl. 19-20.30

Gleden i havet

v/ Elisabeth Tønnesen, fotograf og fridykker
og Ingjerd Harstad, aktivist og fridykker

Ingjerd H. Haarstad er havsvømmer, fridykker, aktivist og Hope Spot Champion for Jæren Coast Hope Spot. Hun brenner for livet under overflaten. Hun har svømt hele Jærkysten, en av verdens røffeste kyststrekninger, for å sette søkelys på livet i havet. I høst svømte hun hele Førdefjorden i protest mot dumping av gruveavfall. Gjennom sine svømmeturer og kursvirksomhet har hun et viktig budskap. Bry deg om det du ikke ser og gled deg over havets unike univers!

*Mye spennende liv i tareskogen.
Foto: Elisabeth Tønnesen*

Havet er på mange måter enda et uløst mysterium. Dette har alltid fascinert meg og gjort meg nysgjerrig på hva som finnes under havoverflaten, sier Elisabeth Tønnesen. I 18 år har hun som fridykker hatt en utrolig glede av havet. Det er en plass som gir ro, begeistring, fantastiske naturopplevelser, tilstedeværelse og bevegelse. I de seinere årene har hun fanget sine opplevelser med kameranlinse, og ønsker oss denne kvelden velkommen inn i sitt univers. Her vil vi få se bilder fra regionen, kanskje en film og to - selvfølgelig alt under vann!

Fridykkerne Elisabeth Tønnesen (t.v.) og Ingjerd Harstad.

Mandag 8. april kl. 19-20 (MERK DATO)

Fuglene som forandret verden

v/ Øyvind Gjerde, feltornitolog
NB: Årsmøte i NiR kl. 18.00

Du har selvsagt hørt om Mao Zedong, stifteren av den kinesiske folkerepublikken. Men visste du at Mao sto bak de fire plagers kampanje der pilfink var en av skadedyrene som kinesiske bønder fikk i oppgave å utrydde? Eller har du hørt om skarvene i Chile og Peru som var opphavet til grådig kapitalisme, overgrep og naturplyndring? Eller hva med byduene? Budbringere som bidro til å avgjøre store slag under 1. verdenskrig.

Øyvind Gjerde har gravd i fuglenes fascinerende historie og presenterer fire arter som forandret verden.

Servering av pizza fra kl 18.45 i anledning årsmøtet.

*Fugleundervisning er Øyvind favorittøvelse. Her er han i aksjon i skogen ved Hjelmeland skole.
Foto: Hanne Risanger*

Ingvild Austad, Leif Hauge, Ellen Svalheim,
Kristina Bjureke, Line Rosef, Trygve Aamlid

Norske blomsterenger

Forbilder, frøblandinger,
etablering og skjøtsel

ICD
FAGBOKFORLAGET

Boka «Norske blomsterenger» ble utgitt i fjor

Torsdag 18. april kl. 19-20

Norske blomsterengen - hva og hvor?

v/ Ingvild Austad, professor emerita

Å etablere blomsterenger med de gamle norske slåttemarkene som forbilder er viktig. Dette både for å ta vare på viltvoksende markblomster samt bedre forholdene for ulike pollinatorer i landskapet. Men hvordan går vi fram for å etablere blomsterenger? Det har seks forskere svart på i utgivelsen av boka «Norske blomsterenger».

Ingvild Austad er en av forskerne som har bidratt. Hun bor i Leikanger i Sogn og er utdannet anleggsgartner, landskapsarkitekt og vegetasjonsøkolog. Nå jobber hun som professor emerita ved Høgskulen på Vestlandet HVL. Hennes spesialiteter er økologiske prosesser knyttet til eldre driftsformer i landbruket, skjøtselsforskning og restaureringsøkologi. Hun jobber også med kulturlandskapet og kulturmarkene som forbilder for en alternativ grønn planlegging i byer og tettsteder. Ingvild kommer til Mostun for å fortelle om forskningen sin og om boka «Norske blomsterenger» som fås kjøpt og signert på arrangementet.

Foredragsholder og professor emerita
Ingvild Austad.

Torsdag 25. april kl. 19-20.30

Helaften om vassdrag

innledninger ved Maya Runde Stølen, Eline Gourinel, Jarle Lunde og Knut Ståle Eriksen

Kommuner, grunneiere, vannområder og frivillige har siden 2018 gjort en storstilt innsats for å bedre vannmiljøet i bekker, elver og innsjøer i Rogaland. Det er investert millionbeløp i kantsonbeplantning, rydding av søppel, fylling av gytegrus og fjerning av vandringshindre i over 50 bekker i hele fylket. Denne kvelden kan du bli med på en reise til de ulike prosjektene som har forbedret forholdene for den truede sjørreten og alt annet liv i og ved bekkene.

Maya Runde Stølen: Overordnet om vassdragsrestaurering - hvorfor restaurering, og hva er resultatene? Hva skjer av frivillige tiltak i landbruket, og hvordan får man bøndene med på laget?

Eline Gourinel: Hvordan jobber vannforvaltningen på Jæren for å få kommunene til å samarbeide om større prosjekter? Hva er planene fremover for tiltak i og ved vassdrag på Jæren?

Jarle Lunde: Viser foto av dyrelivet i og ved vassdrag, både insekter, fugl og fisk. Presenterer også tiltak som Ryfylke vannområde har gjort i vassdrag.

Knut Ståle Eriksen: Hva skjer med sjørreten i Rogaland? Hva er sjørrettens biologi, hvilke trusler er den utsatt for, og hva er generell status på sjørreten i regionen? Hvilke tiltak er gjort for å bedre tilstanden til sjørretet i Rogaland gjennom sjørretprosjektet?

Foto: Knut Ståle Eriksen

Renere bekker og elver gir bedre levekår for den rødlista (sårbar) elvemuslingen. Foto: Jarle Lunde

Hold deg oppdatert!

Følg med på Facebooksidene til Naturvernforbundet i Rogaland, Mostun natursenter og Besøkscenter våtmark Jæren. Her finner du detaljert informasjon om disse og andre arrangementer som kommer opp i løpet av våren.

Her finner du oss:

KART: ELLEN JEPSON

SANDNES KOMMUNE

Vil du støtte oss med din grasrotandel?

NATURVERNFORBUNDET I ROGALAND

Grasrotandelen

Org.nr: 971339993

Norsk Tipping

NovuMare

Noe du vil bli kvitt? Vi henter!

Grovavfall og gjenstander til ombruk

Hageavfall

Farlig avfall

Glassemballasje

Tøy

hentavfall.no

Stavanger kommune

Før: Plastemballasje
Nå: Skjerm

Før: PC-skjerm
Nå: Sykkellykt

Før: Hermetikkbokser
Nå: Sykkelramme

Før: Vaskemaskin
Nå: Tannhjul

Før: Pizzaske
Nå: Brosjyre

FRA NULL VERDI TIL FULL VERDI!

Alt du kildesorterer blir til noe nytt. Da spares råstoff, energi og miljø. Takk for at du er med!

J·V·A·R

sortere.no - kildesortering på nett